

VERPLEEGDIENST DOOR TUSSCHENDIENSTZUSTERS.

Het hoofdbestuur van den Nederl. Bond voor Ziekenverpleging vestigt de aandacht der geneesheeren op *verpleeghulp* door zoogenaamde *tusschendienstzusters*, particuliere wijkverpleegsters der Bondsbureaux, (*Amsterdam*, Alex. Boerstraat 9, Tel. 4733, *Arnhem*, Trombergstraat 4, Tel. 1933, *'s-Gravenhage*, Azaleastraat 14, Tel. Mamin 1842, *Groningen*, Martinikerkhof 31, Tel. 1223, *Leeuwarden*, St. Jacobistraat 35, Tel. 990, *Middelburg*, Lange Viel 378, Tel. 37, *Rotterdam*, Westzeedijk 76a, Tel. 2437, *Utrecht*, Biltstraat 134, Tel. 1308). Van deze soort hulp wordt nog veel te weinig gebruik gemaakt. In zeer vele gevallen, bijv. voor het aanleggen van een PRIESNITZ'verband, het geven van een waschbeurt, enz., kan met veel succes deze tijdelijke hulp worden verleend, die dikwijls volkomen voldoende, ook niet zoo kostbaar is als de hulp van een verpleegster, die voortdurend bij de zieke blijft. De directrices der Bondsbureaux geven gaarne inlichting.

Amsterdam,

Dr. A. COUVÉE.

2 Juni 1923.

Hoofdbestuurder-secretaris Ned. Bond voor Ziekenverpleging.

AANGEBOREN IMMUNITEIT TEGEN DE POKKEN??

HERMANS vraagt in zijn onder bovenstaanden titel in het vorig nummer van dit *Tijdschrift* opgenomen ingezonden stuk: misschien is er iemand, die mij uit den droom helpen kan en wil. Ondergeteekende, directeur der Amsterdamsche koepokinrichting, meent hiertoe in staat te zijn. De oorzaak van den tegenspoed, dien onze Zeeuwsche collega (en met hem vele anderen in den lande) heeft ondervonden, is daarin gelegen, dat wij onze stoffen een poos lang hebben verdund tot de bij Koninklijk besluit toegelaten grens van 1 : 10 glycerine. Zij worden in de vrieskast bewaard in de verdunning 1 : 5 en, als een hoeveelheid ter verzending bestemd werd, werden er nog 5 deelen glycerine bij gevoegd. Het is ons nu gebleken, dat daardoor in den beginne de virulentie niet leed, doch na eenigen tijd sterk en snel afnam, vooral bij verzending, terwijl ditzelfde verschijnsel zich niet of eerst veel later en in veel mindere mate openbaarde, als de stof onmiddellijk uit de vrieskast op onze eigene zittingen werd gebruikt. Het gevolg was dus een belangrijke en opmerkelijke tegenstelling tusschen de resultaten op onze zittingen en die daarbuiten verkregen; en voorts een even belangrijke incongruentie tusschen de resultaten met dezelfde stof door verschillende artsen behaald, zoowel in als buiten Amsterdam. Zoo kon het geschieden, dat van den eenen arts een rapport binnenkwam van zoovele inenting, alle met volkomen resultaat en een geestdriftig bedankje voor de prachtstof, terwijl ons van den ander een brief met bittere klachten en verwijten over dezelfde stof bereikte. Doordat de rapporten niet zoo heel spoedig na de verzending plegen binnen te komen, duurde het vrij lang, eer wij de werkelijke oorzaak bevroedden. Goddank weten wij nu, wat die was en sindsdien luiden de inkomende rapporten weer onverdeeld gunstig. De stof wordt nu weer verzonden in de verdunning, waarin zij wordt bewaard; verdere verdunning kan alleen worden toegepast, als in tijden van epidemie de stof bij ons wegvliegt en er met smart op wordt gewacht, zoodat zij onmiddellijk na ontvangst wordt gebruikt.

Kan het ook zijn, dat de laatste door collega HERMANS ingeënte, ruim 20 kinderen, waarbij hij geen uitslag verkreeg met pokstof, waarmede MOLHUIJSEN 100 pCt. opkomst had, dezelfde waren, die hij reeds eenmaal had ingeënt met een resultaat, dat „praktisch nihil” was? Over het algemeen leert de ervaring, dat een spoedig herhaalde inenting bij kinderen, waar den eersten keer zoo goed als niets was opgekomen, geen resultaat geeft, bewijs, dat er toch altijd een zekere graad van immuniteit was ontstaan. Alleen als de opkomst niet praktisch, doch volstrekt

nihil was, kan een dadelijk of spoedig herhaalde inenting volkomen slagen. Anders doet men beter, een voor één jaar geldig groen bewijs af te geven en den ouders op het hart te drukken, zich dadelijk weer te melden, als er pokken mochten uitbreken.

Amsterdam, 11 Juni 1923.

D. H. KOETSER.

Van verschillende zijden bereikten ons ingezonden stukken, waarin gepoogd werd de oorzaak van het niet-slagen der inenting bij HERMANS op te sporen. Uit den aard der zaak bleven al deze pogingen bij onderstellingen, zonder heel veel waarde. Alleen KOETSER, de directeur der Amsterdamsche Koepokinrichting, is in staat de ware oorzaak aan te wijzen en doet dit ook in het bovenstaande op afdende wijze. Na ontvangst van dit stuk kwam het ons voor, dat de bespiegelingen der andere inzenders geen waarde voor onze lezers hebben, zoodat wij die niet hebben opgenomen. Wij twijfelen niet, of de inzenders zelf zullen dit bij nader inzien geheel billijken.

Redactie

CHLORETUM CALCICUM IN DEN VORM VAN TABLETTEN.

DE KLEIJN wijst terecht er op, dat van de verschillende calciumzouten, chloretum calcicum het meest werkzaam is, doch acht de onaangename smaak van dit zout een groot bezwaar voor het innemen. Verder herinnert hij er aan, dat chloretum calcicum zeer hygroscopisch is, en dat het, „niet zonder meer (gelukt) dit geneesmiddel in tabletvorm te maken”. Hij knoopt daaraan vast de mededeeling, dat de N. V. Amsterdamsche Chininefabriek hierin geslaagd is en tabletten in den handel brengt, welke $\frac{1}{2}$ resp. $\frac{1}{4}$ gram chloretum calcicum per tablet bevatten. „Hierdoor zijn wij dus thans in staat (aldus DE KLEIJN) het meest werkzame zout te laten innemen, zonder de bezwaren van den onaangenen smaak”. De mededeeling hiervan in het *Tijdschrift* leek hem voor verschillende collega's wel van belang.

Van groot belang lijkt het mij te weten, waarin het „meer” bestaat, waardoor het de Amsterdamsche Chininefabriek gelukt is, van het zeer hygroscopische chloorcalcium tabletten te maken. Voorloopig blijf ik de mogelijkheid daarvan op goede gronden betwijfelen. Maar gesteld, dat die mogelijkheid wel bestaat, dan zou ik met klem alle collega's moeten waarschuwen, dergelijke tabletten niet voor te schrijven. Een hygroscopische stof, in tablet-vorm in de maag gebracht, kan niet anders dan onheil veroorzaken.

De onaangenaam bitterzoute smaak van een chloorcalciumoplossing is het best te maskeeren, door vooraf en achterna een slok melk te laten drinken.

's-Gravenhage, 11 Juni 1923.

J. DE GROOT SR.

De N. V. Koninklijke Pharmaceutische Fabriek voorheen BROCADES en STHEEMAN deelt ons mede, dat tabletten met calciumchloride volstrekt geen nieuw praeparaat zijn. Zij worden door die fabriek reeds jaren lang gemaakt en staan ook in de prijscourant vermeld.

Redactie.
